

Retningslinjer for nominasjonsprosessen ved kommunevalg

Revidert av landsstyret 2017, oppdatert redaksjonelt som følge av vedtektsendringer 2019 og 2023.

Rammene for nominasjonsarbeidet er fastsatt slik i partiets vedtekter:

§ 8. Nominasjonsarbeidet i lokallag og fylkeslag

8.1. Nominasjonskomiteen velges av årsmøtet eller styret.

8.2. Valg av utsendinger til fylkeslagets/fylkesdelslagets nominasjonsmøte skal foretas på lokallagsårsmøtet eller på et medlemsmøte. Årsmøte i fylkeslaget/fylkesdelslaget fastsetter samlet antall valgte utsendinger fra lokallagene og fordeler disse basert på stemmetall ved siste stortingsvalg. Ved beregning skal forholdstall (oddtall) benyttes.

8.3. Nominasjonsmøtet skal i tillegg ha tre utsendinger fra Senterkvinnene og tre utsendinger fra Senterungdommen sine fylkesorganisasjoner (fylkeslag/fylkesdelslag).

8.4. Frist for innkalling til nominasjonsmøte er to uker for lokallag og tre uker for fylkeslag/fylkesdelslag.

8.5. Frist for å avholde nominasjonsmøte er 1. mars.

8.6. Nærmere retningslinjer for nominasjonsprosessen fastsettes av landsstyret.

Retningslinjene legger til grunn at partiet stiller egen liste, men de kan i all hovedsak også legges til grunn for nominasjonsprosessen i kommunelag som inngår samarbeid med andre partier eller grupperinger om fellelister. Det vises her til vedlegget «Egen liste, felleliste eller bygdeliste?»

Det er av stor betydning for partiets arbeid generelt og valgarbeidet spesielt, at vi kan få så stor interesse og oppslutning om nominasjonsprosessen som mulig. Derfor må lokallaget legge opp til en omfattende nominasjonsprosess.

Til å lede nominasjonsarbeidet oppnevner årsmøtet eller styret i lokallaget en nominasjonskomité på 5-7 medlemmer, hvor begge kjønn skal være representert med minst 40 prosent, jfr. partiets vedtekter (§ 4.1). Der Senterungdommen og Senterkvinnene har egne styre oppnevner de hver sin representant til komiteen. Styret utpeker lederen. I valget av leder vil det være naturlig å legge vekt på at vedkommende skal ha hovedansvaret for å håndtere kontakten med media under nominasjonsprosessen. Mediekontakten er krevende og viktig, blant annet fordi den bidrar til å sikre en åpen og demokratisk prosess.

Valglista skal inneholde i tydelig rekkefølge minst sju kandidater. Lista skal maksimalt inneholde et antall kandidatnavn som tilsvarer det antall representanter som skal velges til kommunestyret, med et tillegg av inntil seks andre navn. Landsstyret vil oppfordre komiteen til å legge maksimumsgrensen til grunn, da et listeforslag med mange gode kandidater er det beste utgangspunktet for å gjøre et godt valg.

Personer som skal stå på valglista bør være medlemmer av partiet, jfr. partiets vedtekter (§ 4.1):

«Som partiets representanter i offentlige verv bør bare velges medlemmer».

Nominasjonskomiteen, og i siste instans nominasjonsmøtet, har ansvar for å sikre at følgende punkt i partiets vedtekter (§ 4.1.) følges opp:

«Ved alle valg og nominasjoner skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent».

Dernest bør en tilstrebe å sikre en god bredde i sammensetningen av lista når det gjelder alder, yrke og bosted. Det er en fordel om kandidatene er kjent for velgerne i hele eller store deler av kommunen.

Landsstyret vil peke på at det er nødvendig med forhåndskumulering for å:

1. Sikre at de beste kandidater til de fremste verv blir valgt.
2. Sikre alle deler av kommunen representasjon.
3. Sikre økt kvinnerepresentasjon.
4. Sikre en balansert sammensetning både geografisk, yrkesmessig og aldersmessig.
5. Motvirke at små mindretallsgrupperinger avgjør valget.

Valglovens bestemmelser om forhåndskumulering:

Ved kommunestyrevalg kan et visst antall av de øverste kandidatene på listeforslaget gis et stemmetillegg. Kandidatene får i så fall et tillegg i sitt personlige stemmetall som tilsvarer 25 prosent av det totale antall stemmer listen mottar ved valget. Avhengig av det antall kommunestyremedlemmer som skal velges, kan det gis stemmetillegg til følgende antall kandidater:

- 11-23 medlemmer: inntil fire
- 25-53 medlemmer: inntil seks
- 55 medlemmer eller flere: inntil ti

Disse kandidatnavnene skal stå først på listeforslaget og med uthevet skrift.

Landsstyret presiserer at Senterungdommens medlemmer har samme rettigheter som medlemmer av Senterpartiet.

Landsstyret anbefaler følgende framdriftsplan for nominasjonsprosessen ved kommunevalg:

1. Innen 1. april året før valget

Lokallagsårsmøtet eller lokallagsstyret oppnevner nominasjonskomité med hensyn til det som er nevnt foran.

2. Innen 15. august året før valget

Nominasjonskomiteen setter opp et foreløpig forslag til fullstendig valgliste og sender denne til samtlige medlemmer av Senterpartiet og Senterungdommen til uttalelse.

Komiteen må forut for dette ha brakt på det rene om noen av de sittende kommunestyrerepresentantene nekter gjenvalg, og i tilfelle gjøre medlemmene oppmerksom på dette.

3. Innen 15. september året før valget

Lokallagsmedlemmene sender inn sine forslag til valgliste.

Medlemmene anmodes om reaksjon etter for eksempel et av disse alternativene:

1. Be om fullstendig valgliste (nummerert og kumulert).
2. Be om forslag på listens topp, normalt 5-7 navn, og derav en representant fra vedkommende del (krets) av kommunen.

Nominasjonskomiteen avgjør hvilken metode som skal velges.

4. Innen 15. oktober året før valget

Nominasjonskomiteen setter opp sitt endelige forslag til valgliste. Denne utarbeides på grunnlag av de innkomne forslag og komiteens egne vurderinger. Et flertall i komiteen kan ikke hindre et mindretall i å ta dissens i forbindelse med fremleggelsen av komiteens endelige forslag til valgliste. Forslaget presenteres for styret før det offentliggjøres. Forslaget sendes samtlige medlemmer i god tid før nominasjonsmøtet, sammen med innkalling til møtet.

5. I rimelig tid før nominasjonsmøtet

Forslag på nye kandidater til de fremste plassene på lista og/eller forslag om endret rekkefølge på disse plassene i forhold til utsendt forslag fra komiteen, bør gjøres kjent for organisasjonen i rimelig tid før nominasjonsmøtet.

6. Innen 31. desember året før valget

Lokallagets nominasjonsmøte skal være avholdt. Lederen i nominasjonskomiteen begrunner komiteens forslag. Toppkandidatene bør presentere seg selv og deretter stå til disposisjon for nominasjonsmøtet. I store kommuner, med flere lokallag, kan det avholdes forhåndsnominasjoner i de enkelte lag. Disse møtene er å betrakte som rådgivende.

7. Innen 31. mars i valgåret

Lokallagsstyret har ansvar for at Senterpartiets listeforslag er innlevert i god tid før fristen, 31. mars i valgåret. Valgloven (www.valg.no) inneholder bestemmelser om krav til listeforslaget for at det skal godkjennes. Listeforslaget leveres mot kvittering.

VEDLEGG til Senterpartiets retningslinjer for nominasjonsprosessen ved kommunevalg

EGEN LISTE, FELLESLISTE eller BYGDELISTE?

SENTERPARTIETS PRINSIPIELLE SYN

For å sikre og i neste omgang styrke partiets stilling som landsdekkende parti, mener sentralstyret at partiet må ha som målsetting å stille egne lister i alle landets kommuner. Dette er imidlertid ikke til hinder for at partiets medlemmer og tillitsvalgte i enkelte kommuner vurderer om partiet samlet sett vil få bedre uttelling ved å inngå i ei felleliste, eller i enkelte tilfeller ei bygdeliste. Dette vil først og fremst være aktuelt i kommuner der partiet ikke har stilt egen liste ved de siste valgene.

EGEN LISTE

Som et landsdekkende parti vil vi holde fast ved at egne lister skal være hovedregelen. Dette vil være viktig med tanke på et langsiktig arbeid for å styrke og utvikle partiet som organisasjon og redskap. Egen liste gir i de fleste tilfeller et signal i lokalmiljøet om at partiet har en grunnorganisasjon på plass og evner å stå på egne bein. Dette vil i neste omgang også være det beste grunnlaget for å sikre partiet en best mulig oppslutning ved fylkestingsvalg og stortingsvalg.

Etter at valgloven ble endret i 2002 og minstegrensen for antall kandidater ble redusert til kun sju, er det blitt langt enklere å stable ei liste på beina. Landsstyret vil likevel oppfordre lokallaget til å få fram ei liste med langt flere navn. Ei liste med mange gode navn vil erfaringsmessig være et viktig redskap for å gjøre et godt valg. Dette gjelder i særlig grad i de mindre kommunene der «alle kjenner alle».

Av partiets egne *krav* som ønskes innfridd gjennom listeforslagene (medlemskap, kjønn, alder, bosted, yrke), bør en kunne være noe mer fleksibel når det gjelder krav om medlemskap som forutsetning for å være kandidat, jfr. partiets lover, § 4 1.: "Til tillitsverv i partiorganisasjonen kan bare velges medlemmer. Som partiets representanter i offentlige verv **bør** bare velges medlemmer." Vedtektene stiller ikke *krav* om medlemskap. Det viktigste er at man forplikter seg på programmet som lokalpartiet går til valg på. En slik praksis er allerede innarbeidet i noen lokallag. De fleste synes å tegne medlemskap på et senere tidspunkt.

FELLESLISTE

Vi anser fellelister for å være en unntaksløsning. Brukt med omhu og basert på lokale forutsetninger kan det i noen tilfeller og på kort sikt være den beste løsningen. Ei felleliste kan etter vår mening være et alternativ i bl.a. følgende situasjoner:

1. I de kommuner der partiet inntil nå, eller ved de siste valgene, ikke har klart å stille egen liste. Ei felleliste kan her være starten på (igjen) å bygge opp partiets lokalorganisasjon.

2. I de kommuner der ei ren SP-liste ved flere påfølgende valg ikke har oppnådd egen representasjon. En slik situasjon kan over tid virke demotiverende på medlemmer og tillitsvalgte i lokallaget. I slike tilfeller kan det være aktuelt å sondere mulighetene for ei fellesliste.
3. I de kommuner der det synes å være et sterkt ønske om *regimeskifte* (kommuner der ett eller to partier har rådd grunnen alene over lengre tid). Her kan det være aktuelt at andre partier går sammen om ei fellesliste for å tydeliggjøre overfor innbyggerne at det finnes et alternativ. Et slikt alternativ kan innebære alt fra felles liste, til felles program og felles ordførerkandidat.

Et ankepunkt mot felleslistene er selvsagt at det kan viske ut forskjellene mellom partier og kandidater. Dette må selvsagt veies opp mot de nevnte fordelene ei slik liste i enkelte tilfeller kan ha. Valgloven gir adgang til å opplyse om tilhørighet. Dette innebærer bl.a. at det på ei fellesliste kan stå hvilket parti (eller gruppering) kandidaten tilhører.

BYGDELISTER

Vi kan vanskelig se at det finnes særlig mange situasjoner hvor ei slik liste kan være mer aktuell enn egen liste eller fellesliste. Det måtte i så fall være i kommuner der partiet er tilnærmet uten lokalorganisasjon og der en i første omgang ikke ser noen som helst mulighet for å stable på beina ei egen liste eller inngå i ei fellesliste. I og med at minstekravet til antall kandidater bare er sju personer, kan vi vanskelig se at det ikke skal være mulig å stille egen eller fellesliste, så lenge viljen er til stede.